

อหุต ปัจจัย กับกลุ่ม สุ ธาตุ

ว่าโดยกาล

บอกปัจจุบันแท้ แปลว่า อยู่

บอกปัจจุบันใกล้เคียงกาล แปลว่า เมื่อ

ว่าโดยวาก

เป็นได้ ๒ วาก คือ กัตตุวาก และเหตุกัตตุวาก

ประกอบด้วยลิงค์ วจนะ วิภัติ เหมือนนามนามที่เป็นเจ้าของ

เช่น ปุริโส ฆมมํ สุณนโต.....

อิติ ฆมมํ สุณนตี.....

กุลํ ฆมมํ สุณนตี.....

ประกอบด้วยปฐมวิภัติ ถ้าอยู่หลังนามนามใช้เป็นกริยาในระหว่าง

เช่น ปุริโส ฆมมํ สุณนโต.....

อิติ ฆมมํ สุณนตี.....

กุลํ ฆมมํ สุณนตี.....

ประกอบด้วยปฐมวิภัติ ถ้าอยู่หน้านามนามใช้เป็นวิเศษนะ

เช่น สุณนโต ปุริโส

สุณนตี อิติ.....

สุณนตี กุลํ.....

ประกอบด้วยวิภัติอื่นจากปฐมวิภัติใช้เป็นคุณนาม

เช่น ฆมมํ สุณนตี ปุริสํ ทิสฺวา.....

ฆมมํ สุณนเตน ปุริเสน สทฺธี คนฺตฺวา.....

ฆมมํ สุณนตฺสฺส ปุริสฺสฺส ผลํ ทตฺวา.....

ฆมมํ สุณนตฺสฺมา ปุริสฺสฺมา ปญฺญํ ลภิตฺวา.....

ฆมมํ สุณนตฺสฺส ปุริสฺสฺส ปฺุตฺโต

ฆมมํ สุณนตฺสฺมี ปุริสฺสฺมี อฺปฺปชฺชิตฺวา.....

ประกอบด้วยจตุวิภัติ ใช้เป็นกริยาประโยคอนุาท

เช่น ปิตฺโน อาหารํ ภูณฺชนตฺสฺส, ปฺุตฺโต อคฺมาสิ ฯ

โครงการพัฒนาบทเรียนออนไลน์และสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาบาลี

ประกอบด้วยสัตตมมีวิภัตติ ใช้เป็นกิริยาประโยค ลักษณะ

เช่น มาตริ อาหาร ภุณฺชนฺติยา, กาโล อติกกฺกนฺโต ฯ

หมวด สุ ธาตุ ลง ณา ปัจจัยประจำหมวดธาตุก่อน เช่น สุณฺนฺโต

วฺณฺนฺต

สิโณนฺต

กลุ่มที่ประกอบด้วย อนฺต ปัจจัยนี้ ในปุงลิงค์ แจกตามแบบ ปุริส หรือ ภควฺนฺตฺ, ในอิตถิลิงค์ ลง อี ปัจจัย แจกตามแบบ นารี, ในนปุงสกลิงค์ แจกตามแบบ กุล

อ การันในปุงลิงค์แจกอย่าง ปุริส ดังนี้

	เอกวจนะ	พหูวจนะ
ป.	ปุริโส	ปุริสา
ท.	ปุริสํ	ปุริเส
ต.	ปุริเสน	ปุริเสหิ ปุริเสภิ
จ.	ปุริสสุส ปุริสสาย ปุริสตุถํ	ปุริसानํ
ปญ.	ปุริสสุมา ปุริสมฺหา ปุริสา	ปุริเสหิ ปุริเสภิ
ฉ.	ปุริสสุส	ปุริसानํ
ส.	ปุริสสุมี ปุริสมฺหิ ปุริเส	ปุริเสสุ
อา.	ปุริส	ปุริสา

สุณฺนฺต ในปุงลิงค์ แจกตามแบบ ปุริส

	เอกวจนะ	พหูวจนะ
ป.	สุณฺนฺโต	สุณฺนฺตา
ท.	สุณฺนฺตํ	สุณฺนฺเต
ต.	สุณฺนฺเตน	สุณฺนฺเตหิ สุณฺนฺเตภิ
จ.	สุณฺนฺตสุส	สุณฺนฺตานํ
ปญ.	สุณฺนฺตสุมา สุณฺนฺตมฺหา สุณฺนฺตา	สุณฺนฺเตหิ สุณฺนฺเตภิ
ฉ.	สุณฺนฺตสุส	สุณฺนฺตานํ
ส.	สุณฺนฺตสุมี สุณฺนฺตมฺหิ สุณฺนฺเต	สุณฺนฺเตสุ
อา.	สุณฺนฺต	สุณฺนฺตา

โครงการพัฒนาบทเรียนออนไลน์และสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาบาลี

ภควนตุ ศัพท์ แจกอย่างนี้

	เอกวจนะ	พหุวจนะ	
ป.	ภควา	ภควนฺตา	ภควนฺโต
ท.	ภควนฺตํ	ภควนฺเต	ภควนฺโต
ต.	ภควตา	ภควนฺเตหิ	ภควนฺเตภิ
จ.	ภควโต	ภควตํ	ภควนฺตานํ
ปญ.	ภควตา	ภควนฺเตหิ	ภควนฺเตภิ
ฉ.	ภควโต	ภควตํ	ภควนฺตานํ
ส.	ภควติ	ภควนฺเต	ภควนฺเตสุ
อา.	ภคว ภควา	ภควนฺตา	ภควนฺโต

สุณฺนต ในปฺงฺลึงค์ แจกตามแบบ ภควนฺตุ

	เอกวจนะ	พหุวจนะ
ป.	สุณฺ	สุณฺนฺตา สุณฺนฺโต
ท.	สุณฺนฺตํ	สุณฺนฺเต สุณฺนฺโต
ต.	สุณฺตา	สุณฺนฺเตหิ สุณฺนฺเตภิ
จ.	สุณฺโต	สุณฺตํ สุณฺนฺตานํ
ปญ.	สุณฺตา	สุณฺนฺเตหิ สุณฺนฺเตภิ
ฉ.	สุณฺโต	สุณฺตํ สุณฺนฺตานํ
ส.	สุณฺติ สุณฺนฺเต	สุณฺนฺเตสุ
อา.	สุณฺ สุณฺา	สุณฺนฺตา สุณฺนฺโต

กฺล ศัพท์ ในนปฺงฺสกลึงค์ แจกอย่างนี้

	เอกวจนะ	พหุวจนะ
ป.	กฺลํ	กฺลานิ
ท.	กฺลํ	กฺลานิ
ต.	กฺลเณ	กฺลเหิ กฺลเภิ
จ.	กฺลสฺส กฺลยา ย กฺลตฺถํ	กฺลานํ
ปญ.	กฺลสฺมา กฺลมฺหา กฺล	กฺลเหิ กฺลเภิ

โครงการพัฒนาบทเรียนออนไลน์และสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาบาลี

ฉ.	กุลสุส	กุลานัน
ส.	กุลสุมี กุลมฺหิ กุเล	กุลเส
อา.	กุล	กุลานัน

สุณฺหต ในนปฺงสกลิงค์ แจกตามแบบ กุล

	เอกวจนะ	พหฺวจนะ
ป.	สุณฺหตํ	สุณฺหตานิ
ท.	สุณฺหตํ	สุณฺหตานิ
ต.	สุณฺหเตน	สุณฺหเตหิ สุณฺหเตภิ
จ.	สุณฺหตสุส	สุณฺหตานํ
ปญ.	สุณฺหตสุมา สุณฺหตมฺหา สุณฺหตา	สุณฺหเตหิ สุณฺหเตภิ
ฉ.	สุณฺหตสุส	สุณฺหตานํ
ส.	สุณฺหตสุมี สุณฺหตมฺหิ สุณฺหเต	สุณฺหเตสุ
อา.	สุณฺหต	สุณฺหตานิ

ศัพท์ที่เป็น อี การันต์ในอิตถิลิงค์แจกอย่าง นารี ดังนี้

	เอกวจนะ	พหฺวจนะ
ป.	นารี	นารีโย นารี
ท.	นารี นารียํ	นารีโย นารี
ต.	นาริยา	นารีหิ นารีภิ
จ.	นาริยา	นารีนํ
ปญ.	นาริยา	นารีหิ นารีภิ
ฉ.	นาริยา	นารีนํ
ส.	นาริยา นารียํ	นารีสุ
อา.	นารี	นารีโย นารี

สุณฺหต ในอิตถิลิงค์ ลง อี ปัจจัย เป็น สุณฺหติ แจกตามแบบ นารี

	เอกวจนะ	พหุวจนะ
ป.	สุณฺหติ	สุณฺหติโย สุณฺหติ
ท.	สุณฺหติ สุณฺหติยํ	สุณฺหติโย สุณฺหติ
ต.	สุณฺหติยา	สุณฺหติหิ สุณฺหติภิ
จ.	สุณฺหติยา	สุณฺหตินํ
ปญ.	สุณฺหติยา	สุณฺหติหิ สุณฺหติภิ
ฉ.	สุณฺหติยา	สุณฺหตินํ
ส.	สุณฺหติยา สุณฺหติยํ	สุณฺหติสุ
อา.	สุณฺหติ	สุณฺหติโย สุณฺหติ

แบบฝึกหัดท้ายบท

๑. วุณฺหต ใน ๓ ลิงค์แจกตามแบบอะไร?
 ๒. วุณฺหต ประกอบด้วยอะไรบ้าง?
 ๓. วุณฺหต เป็นวาจกอะไร?
 ๔. จงแปลเป็นภาษามคธ
 - อ. หญิง ร้อยอยู่ ซึ่งด้าย ด้วยตนเอง ย่อมนั่ง ในเรือน ๙
 ๕. จงแปลเป็นภาษาไทย
- นารี สตุถุ สนฺติเก ฌมฺมํ สุณฺหติ ปญฺญํ ลภติ ๙